

Ljubezen, dolga 30 let

»Otroci so čudovita publika in če delaš z njimi, se nenehoma notranje obnavljaš pa ne moreš obstati,« je načel pogovor Nace Simončič, naš veliki mojster lutk, ki je letos slavil že tridesetletnico dela z lutkami. Zato je dobil tudi Župančičevo nagrado.

Ta nenavadno dolga ljubezen Naceta Simončiča je prav gotovo prerasla običajne okvire poklicnega udejstvovanja, saj bi marsikdo že prej odnehal, če ne zaradi drugega pa zaradi pogojev, v kakršnih delajo lutkarji. A njega držijo pokonci otroci in je presrečen, če njegove lutke osrečijo tudi njegovo omiljeno občinstvo. Zanimivo je, da veliko dá tudi na mnenje otrok in pri igrici, ki nastaja, upošteva tudi otroke kot nekake partnerje. Takole je na primer nastal njegov Veliki Kikiriki:

»Najprej sem napisal osnutek za igrico, nakar smo šli z njim v vrtec in jo povedali v obliki pravljice. Z otroki smo se pogovarjali, kaj oni mislijo o zgodbi in kaj bi oni storili s hudobno lisico, ki je hotela pojesti zajčka. Ah, kakšne pripombe so dajali!« je pripovedoval in se s smehljajem na ustih zamislil, medtem ko je počasi in preudarno vlekel dim iz pipe, njegove večne spremljevalke.

»Eden od dečkov je dejal, da bi ji glavo odsekal, a sem mu odgovoril, da jo bomo še

potrebovali; nakar smo se zmenili, da bi bilo še najbolje, če bi jo nagnali... in tako sem spremenil tudi besedilo v dokončni podobi igrice o velikem Kikirikiju, je nadaljeval.

– Kdaj ste začeli pisati besedila za igrice?

»Že pred leti, ko sem delal pri radiu in televiziji, sem se loteval tolikih otroških pesmic in igrice, da jih ne bi znal naštet. Tedaj je pač primanjkovalo besedil za otroške igrice,« je navrgel mojster, ki ima za seboj neizmerno plodovito delo, saj je bil prav on tisti, ki nam je poklonil Kljukca, priljubljeno osebo radijskih igrice.

»Ključek je zrasel na mojem zeljniku, saj sem veliko zamislil izvelel iz moje zakladnice otroštva. Sprva sem predstavljal Pavliho, a ta je bil vedno poučen in resen, medtem ko je bil Ključek njegovo nasprotje in v njem so otroci našli same sebe,« je razlagal mojster in povedal, da je zanj napisal več serij, a je zadnja, ne ve iz kakšnih razlogov, obležala nekje v predalu.

– Kako je nastal Veliki Kikiriki?

»Zanj imata zasluge moji vnuki, saj jima je treba nenehoma pripovedovati in si izmišljati pravljice. Domišljavi petelin jima je bil posebej všeč in tako se je rodil Veliki Kikiriki.«

Naš veliki lutkar na ta način ni le igralec, marveč je tudi pisec besedil, režiser, pedagog za nove rodove lutkarjev, skratka vsestransko predan lutkam in svojemu občinstvu. Zanimivo je, kako je sploh zašel k lutkam. Z veseljem ga je poslušati, ko opisuje svojo igralsko pot, ki sega daleč nazaj v čase NOB. Kot nadarjen mladi igralec se je med vojno priključil partizanskemu gledališču v Beli krajini, ko so s konjsko vprego prevažali kulise in igrali s pravimi puškami ob strani.

»Treba je bilo dvigovati moralno našim ljudem in to nam je uspevalo, četudi nam je velikokrat gorelo pod nogami,« se je spominjal.

»Pes, ki je nastopal v igri, bi moral zalajati takoj na začetku predstave. A ker se mu to ni dalo, sem se pač jaz moral naučiti pasje govorice. Doma sem se zaprl v stranišče in lajal in sosedje so mislili, da

– Res je, da potrošniški sveti še niso prav zaživeli, sicer pa je vprašanje, če bi kaj pomagalo, ko bodo imeli več sestankov.

sem znorel... Potem sem si sposodil gledališkega psa in v garderobi sva skupaj lajala, da je bilo joj. Končalo se je tako, da je pes v trenutku zalajal name, čim me je zagledal in tako mi ni bilo treba drugega, kot da sem se mu pokazal

in začetek predstave je bil pravi. Bržkone sem mu kaj grdega rekel, pardon, zalajal,« je slikovito opisoval svojo pasjo vlogo, ki je bila prva od serije pasjih vlog.

»Dobil sem pravi monopol nad pasjimi vlogami in s pasjo vlogo sem začel tudi v lutkovnem gledališču, kamor me je potem, ko je slišal moj lajež, povabil takratni direktor Jože Pengov.«

– Ste šli z veseljem med lutke?

»Sploh ne. Začetek je bil kar težak, saj se mora igralec skrivati, nastopa v temi in nima tako neposrednega stika z gledalci kot v gledališču. To me je na začetku strašno motilo, a kmalu sem dojel, da se tudi z glasom da pridobiti občinstvo in otroci so prečudovito občinstvo,« je ponovno poudaril in potem sva se pogovarjala o tem, kako so otroci zdaj prikrajšani, ko v Ljubljani ni pravega lutkovnega gledališča.

A. ADAMIČ

PQDOBA IZ JESENSKE LJUBLJANE

Vroči maroni, okrašeni s smehom

Ko mrzli jesenski vetrovi pihajo okrog vogalov, te vonj po toplem kostanju napolni z občutkom prijetne toplote, da ne rečemo domačnosti. Stopiš do prvega kotla in si kupiš merico maronija, četudi nisi ravno lačen. Vroči maroni je namreč nekaj, kar je postalo del jesensko-zimske Ljubljane in brez kostanjarjev bi nam nekaj manjkalo. Postali so naši, četudi se včasih jezimo, da nam prodajo tudi kaj piškavega.

Ampak na Marijo Čop-Furlan bi se človek težko jezil. Pa ne zato, ker je edina ženska med množico prodajalcev kostanja, ampak preprosto zato, ker je vedno nasmejana, naj bo zjutraj ali zvečer, deževno ali sončno. Pa še z »rožico« te nagovori, ne glede na to, koliko si star, kako oblečen.

»O rožica, mene bi dali v časopis? Kar dajte, kaj bi se branila, saj me že tako pozna vsa Ljubljana,« nas je veselo povabila k pultu na Tromostovju in mešala svoje vroče kostanje, ki so vabili mimoidoče.

– Pozna vas vsa Ljubljana? smo jo malo izzvali, čeprav je tudi naša stara znanka.

»Kako me ne bi, saj sem prišla takoj po osvoboditvi prav sém z maronijem in bratom, ki se je bil vrnil iz partizanov. Tako so k meni hodili otroci, ki so danes že sami starši, ali ne rožica,« se je obrnila k moškemu srednjih let, ki je lupil svoj kostanj in pokimal svoji kostanjarici.

– Je pečenje kostanja tako družinska tradicija?

»Kakopak..., kostanj so pekli že moji pradedje, dedje, pa oče, in to v časih, ko se je hodilo še s košem na daljni Dunaj. Čez dan so prodajali

kostanj, zvečer pa lectova srca, čokolado, bonbone.«

– Kje dobite kostanj?

»Na Primorskem, saj je to vendar primorski kruh. S sestro se na jesen napotiva v Istro pa trkava od vrat do vrat in nakupujeva blago za Ljubljance. Ne, avta nimava, kar na avtobus ga naloživa, pa je. Medve sva skromni, vajeni takšnega življenja.«

– Koliko ga prodate dnevno in kako dolgo delate?

»Delam, dokler je kaj ljudi okrog Tromostovja, se pravi do jutra do poznega večera, in to od oktobra do Novega leta. Na dan prodava od 20 do 40 kilogramov kostanja in sva kar zadovoljni,« je veselo pripomnila, kot da ne bi delala za denar, ampak predvsem iz veselja.

– Ali ni to življenje za 60-letno žensko malce naporno?

»Kaj, naporno? Dajte no mir! Če ne bi bilo treba na pregled zaradi prodaje Živil, se pravi kostanja, mi zdravnik sploh ne bi bilo treba. Nikoli mi ni nič, zdrava sem kot dren in tu me boste našli vse dokler me bodo noge nosile.«

– Kaj sicer počnete, ko ne pečete kostanja?

»Doma sem in obdelujem svoj vrtič in njivico imam v Fari ob Koli. Ali veste, kako lepo je pri nas? Škoda je le, da nam divjad požre pridelek in je ne zadrži nobena ograja in nobeno strašilo.«

Razgovorila se je, da je kar donelo po Tromostovju in ta smeh je marsikoga privabil, da si je vzel merico dišeče dobrote. O, ko bi bilo v Ljubljani vsaj kaj več tako veselih ljudi, ki bi nam blažili dušeco naglico in vedrili prepogosto jesensko meglo... Pozdravljeni, Marija, in še dolgo nam peceite svoj kostanj s smehom!

A. A.